

HANDLINGSPLAN – mot seksuelle overgrep

VÅGSETRA BARNEHAGE

Innhold

- Forebygging som forhindrer at overgrep kan finne sted.
- Handling ved mistanke om overgrep i barnehagen.

Formål

- Handlingsplanen har som formål å forebygge at ansatte kan begå overgrep i barnehagen.
- Handlingsplanen har som formål å avdekke om barn i barnehagene misbrukes seksuelt og sikre gode rutiner om dette forekommer.

HVA ER SEKSUELLE OVERGREP

Seksuelle overgrep er når en autoritetsperson tvinger, lokker eller truer barnet til å delta i eller se på seksuell omgang, handling eller adferd.

(Straffelovens kap. 19)

RAMMEPLANEN

Rammeplanen (2017) sier at personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages. Den viser også til at personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet, jf. Barnehageloven § 22.

REDD BARNA SIER FØLGENDE OM TEMA:

Å snakke med barn om seksualitet kan føles unaturlig for voksne, men de minste barna har ikke utviklet en oppfatning av at seksualitet er knyttet til tabu. Forskning viser at det å snakke med og forklare barn om seksualitet, gjør barn trygge. Derfor er det viktig at barna får opplæring om seksualitet og seksuelle overgrep. I barnehagen har man en unik mulighet til å gi barn informasjon uten at det oppleves som vanskelig for dem.

Om barna føler seg trygge på å prate med noen om seksualitet, er sjansen større for at de vil fortelle om et eventuelt overgrep. Har de derimot lært eller forstått på voksne at seksualitet er tabu og noe man ikke skal snakke om, kan overgrepene fortsette fordi handlingene og ordene er omgitt av skam.

Mange små barn som blir utsatt for seksuelle overgrep, vet ikke at det som foregår ikke er vanlig og ikke er lov. Kanskje har de aldri opplevd annet, og tar handlingene som en del av det å være menneske. Ved å gi dem informasjon og opplæring kan man oppnå:

- at de føler seg trygge på å kunne snakke om det de har opplevd uten å føle skam
- at de forstår at det er viktig å snakke med en voksen
- at de vet hva de skal gjøre hvis det oppstår en situasjon de ikke er trygge på

FOREBYGGING AV SEKSUELLE OVERGREP I BARNEHAGEN

- Ved intervju/nyansettelser gjøres vedkommende kjent med at barnehagen har en handlingsplan.
- Alle ansatte skal fremvise politiattest før ansettelse/før de tar til å arbeide i barnehagen.
- Det er viktig at de voksne hele tiden er årvåkne og tilstedeværende, ikke bare fysisk men også psykisk. Den ansatte følger med på klima/stemningen i barnegruppen og hvordan enkeltbarn har det. En vil da lettere oppdage om barn er utrygg og om dette er knyttet til enkeltpersoner.
- Ansatte skal ha tid til samtaler med barn hvor den ansatte er sterkt tilstede og bruker sine kunnskaper om god kommunikasjon.
- Ansatte skal reflektere sammen med leder om det er observasjoner en er usikker på.
- Dører skal i stor utstrekning stå åpne under bleieskift og i stellesituasjoner.
- Det skal minst være 2 voksne med på turer.
- Vi skal vite hvor barn og ansatte er til enhver tid og følge med hverandre.
- Vi kontakter instanser utenfor barnehagen når vi trenger råd og veiledning – det kan eksempelvis være barnevern eller politi.
- Stort fokus på at barn har rett til å bestemme over egen kropp og skal støttes på å si STOPP.
- Det skal ikke tas bilder/filmer av barna med private mobiler.
- Alle ansatte har et ansvar for å melde til barnevernet og/ eller politi gjennom avvergeplikten (Straffelovens § 196).
- Nettkurset som finnes her: <http://helsekompetanse.no/kurs/vold-og-seksuelle-overgrep-mot-barn> kan tas av alle ansatte i Mobarn.

NÅR EN HAR MISTANKE OM AT DET FOREGÅR/ HAR SKJEDD OVERGREP I BARNEHAGEN:

- Følg føringer i Beredskapsplan PBL mentor.
- Den som oppdager/mistenker at dette foregår, tar kontakt med nærmeste leder for å fortelle om observasjonene og mistanken.
- Styrer i barnehagen skal orienteres umiddelbart og følger saken videre. Den som har gjort observasjoner har selv ansvar for å gå videre til foreldre/politi om ikke barnehagens leder tar tak i saken.
- Ved konkret observasjon knyttet til enkeltbarn i barnehagen skal foreldre informeres omgående.
- Styrer og den som observerer sikrer at barn ikke er alene sammen med den ansatte det er kommet mistanker mot.
- Styrer innhenter umiddelbart profesjonell hjelp til barnehagen for å sikre at en håndterer saken riktig.
- Ved konkret observasjon av hendelse er det viktig at barnet blir ivaretatt og at en tenker over at en ikke gjør noe som kan forspille bevis.

- Det skal vurderes om det kan gjelde også flere barn i barnehagen.

Stine Sofies stiftelse har følgende materiell som kan brukes for å gjøre ansatte og barna mer kompetente på temaet:

- *Jeg er meg! Min meg!*
En bok om kropp, gode og vonde følelser, ulovlige hemmeligheter og berøringer. Boken kan være til hjelp for å få barn til å tørre å si i fra til voksne når de opplever vonde, ekle eller rare ting. Skrevet av Eli Rygg og Margrete Wiede Aasland
- *Trøbbel*
Tegnefilm for barn som er laget som hjelpemiddel for barnehagepersonell og lærere som ønsker å ta opp problematikken rundt seksuelle overgrep mot barn. (Kan ses på youtube.com) <https://www.youtube.com/watch?v=-U8dtaSjmNc>
- *Lær å tegne følelser*
DVD med Øisteins blyant
DVD-en lærer barna å tegne fem følelser. Sint, glad, redd, lei seg og grue seg.
- *Fargeboka*
Et fargehefte for barn. Kua har mange forskjellige følelser. Her kan barna fargelegge kua i de fargene de selv ønsker. En fin aktivitet for å få barn i tale for å snakke om følelsene sine.
- *Pappa'n min er syk i tankene sine*
Anne Kristine Bergem
Boken er skrevet for voksne som ønsker å snakke med barn om alvorlig psykisk sykdom, i første rekke med barn av foreldre med psykoselidelser.
- *Cornelia flytter i fosterhjem*
Ritva Fyhn-Pettersen
Boken tar utgangspunkt i å forklare hvordan det er å flytte i fosterhjem og kan bidra til å gi barn en bedre overgang til deres nye hjem.
- *Profesjonelle barnesamtaler*
Kari Trøften Gamst
Forfatteren gir en konkret og systematisk beskrivelse av kommunikasjon med barn i profesjonelle, strukturerte situasjoner gjennom "den dialogiske samtalemetoden" (DCM).
- *Veilederen - Barn som voldsofre*
Veilederen besvarer mange praktiske og juridiske spørsmål som kan oppstå når vold og overgrep rammer barn. Utviklet av Stine Sofies stiftelse.
- *Plakater*
FNs Barnekonvensjon og en veiledningsplakat for voksne når man har en følelse av at "det er noe med den ungen.